

Tal från Kulturdepartementet

Amanda Linds tal vid Riksidrottsmötet 2021

Publicerad 28 maj 2021

Det talade ordet gäller.

Ordförande, ledamöter av riksidrottsstyrelsen, stämmodeltagare, idrottsvänner!

Stort tack för att jag får möjlighet att tala till er idag.

Riksidrottsförbundet bildades på pingstdagen 1903. Samma år grundades giffarna Sundsvall. Det har grundats många idrottsföreningar sedan dess och Idrottsrörelsen har vuxit till vår största folkrörelse, en av de absolut viktigaste rörelserna för det svenska folket, för det svenska samhället.

Det är en ära att för andra gången få tala inför svensk idrotts förtroendevalda och just att ni är förtroendevalda är bland det finaste och bästa med svensk idrott. Ni representerar kärnan i den svenska föreningsdemokratin och jag önskar att ni alla känner det under föredragningarna och debatterna. Ni har många viktiga beslut att fatta denna helg och jag kommer med stort intresse följa ert arbete.

Idrottsvänner,

Samma år som riksidrottsförbundet bildades debatterade man i riksdagen om den gifta kvinnans myndighet och rätt att själv disponera sin egendom. Jämställdheten har sedan 1903 tagit stora kliv i samhällslivet och inom idrotten. Men det har inte alltid varit en självklarhet. Det finns i delar av idrotten en tung historia att förhålla sig till. Det måste vi vara ärliga med. Idag är det en självklarhet att tjejer spelar ishockey, det är inte så många år sedan som det var ganska få tjejer förunnat.

Idag ser det bättre ut. Det finns flickhockey i nästan alla kommuner. Det är

en oerhört glädjande utveckling.

Men hur mycket har hänt sedan 2019? Det känns som en evighet sedan jag talade på förra riksidrottsmötet för två år sedan. Men mycket var sig likt. Inte bara att det då som nu var dagen efter en svidande förlust i ishockey-vm, utan också för att jag då försäkrade er om att jag delar många av ert rastlöshet och oro i jämställdhetsfrågorna. Jag vet att ni precis som jag vägrar att vila innan vi kan känna oss trygga med att alla barn, oavsett kön, har samma möjligheter att idrotta. Och två år senare finns det fortfarande skäl att påminna oss själva och varandra om den utmaningen.

Nu har det gått två speciella år och utmaningarna har inte blivit mindre. Varken för samhället i stort eller för idrotten. Coronapandemin har slagit hårt mot samhället och mot människor.

Det har inte minst blivit tydligt sportsligt: mitt eget Luleå hockey hade vunnit grundserien och vi började drömma om det första guldet på nästan 25 år, innan slutspelet tvingades ställas in. Hockeyn var inte ensam. Basketen, handbollen och innebandyn ställde in sina slutspel och när fotbollssäsongen började var det för tomma läktare.

Men de stora effekterna har skett på andra ställen i idrottsrörelsen.

Mycket av elitidrotten har kunnat bedrivas till glädje för så oerhört många. Det har varit viktigt under pandemin dels för att ge glädje och inspiration, dels för att elitidrotten också stärker bredden i svensk idrott. Men stora delar av idrotten har drabbats hårt särskilt tävlandet och särskilt verksamheter för vuxna. Jag vet att det är många som fått sina träningsssäsonger omkullkastade, och sina elitsatsningar förstörda.

Allra hårdast ser det ut som att parasportarnas verksamhet drabbats. Den insikten är inte lätt att leva med.

Barn och unga i vissa idrotter har drabbats hårdare än andra. Stora delar av barn- och ungdomsidrotten har klarat av att hålla igång träningsverksamheten förhållandevis bra, men jag vet att det inte varit gratis. Det har krävts innovativa metoder för att träna smittsäkert och det har varit svårt att hålla motivationen uppe när matcher och tävlingar tvingats hållas stängt.

Alldeles för många barn lämnar idrotten alldeles för tidigt. Så var det innan pandemin och den utmaningen blir nu tuffare.

Under krisen har regeringen gjort historiskt stora satsningar i flera avseenden. Vi har skjutit till resurser till sjukvård och äldreomsorg och räddat jobb och företag.

Sedan krisens första dagar har vi också sett stora behov inom idrottsrörelsen. Både för att säkra verksamheter för barn här och nu och för att säkra överlevnaden för vår största folkrörelse. Därför har vi lagt fram massiva krisstöd. Bara under 2021 har vi fördubblat det statliga stödet till idrotten och förra året var summan nästan lika hög

Jag har aldrig tvekat att lägga fram förslag om idrottens överlevnad och jag är glad över det gensvar som finns i regeringen och i stora delar av svensk politik. Det säger något om det förtroende som idrotten har hos det svenska folket.

De massiva krisstöden till idrotten har vi kunnat fördela genom Riksidrottsförbundet. Det har varit en oerhörd styrka och jag vill tacka Riksidrottsförbundet och den samlade idrottsrörelsen för detta. Under krisen har vi verkligen sett styrkan i den idrottspolitiska modell vi har i Sverige, där regering och riksdag kan överlåta på idrotten att fördela det statliga stödet.

Jag vill tacka Riksidrottsförbundet för den dialog som hållits med både regeringen och Folkhälsomyndigheten. Att snabbt få till den dialogen var en av mina första åtgärder. En samlad idrottsrörelse är en styrka.

Jag är övertygad om att svensk idrott kommer att kunna växa sig stark efter krisen, och det är inte bara en fråga om krisstöd. I kris precis som i vardag handlar svensk idrotts överlevnad om ideella ledare som trööstlöst ger av sin tid för att barn ska ha en givande och hälsosam fritid. För det förtjänar ni ett varmt tack.

Jag vill tacka för den förståelse som funnits inför att alla regelverk inte alltid har varit optimala. Det har varit en utmanande tid och Sverige var inte tillräckligt rustat. Under de förutsättningarna har idrottsrörelsen visat ansvarstagande för att begränsa smittspridningen gång på gång under pandemin. Tävlingar har ställts in, träningar gjorts om till hjälpinsatser i lokalsamhället, och supporterklubbar har förvandlats till skyddsutrustningsfabriker.

En stor del av svensk idrott har varit på paus - men idrottsrörelsens samhällsengagemang har lyst starkare än någonsin.

Nu vet jag att många av er börjar bli less. Man vill upp på banan, ut på rinken, ner i hallen eller in i klacken. Och vi börjar se ljuset i tunneln.

Vaccinationstakten ökar, smittspridningen går ner och igår presenterade regeringen en efterlängtd plan för avveckling av restriktioner som pekar ut barn och ungas hälsa som en fortsatt prioritering och som innebär att vi ganska snart kommer att kunna ha publik på utomhusidrott som på flera arenor i landet faktiskt inte kommer att vara så himla mycket mindre än den var innan krisen. Och jag vet hur sportmänniskor hatar när man jinxar saker men det ser ut som att vi redan i början av hösten kommer att ha publiksiffror i våra hallar och arenor som påminner om tiden före krisen.

Men jag vet också att många av er börjar bli trötta. Det har varit ett år där både knattetränare och kassörer har behövt trola med knäna. Och er utmaning, vår gemensamma utmaning, tar inte slut bara för att restriktionerna lyfts senare i år.

Coronakrisen kommer lämna stora spår efter sig. Den riskerar att förvärpa de utmaningar som finns i samhället, särskilt när det gäller allas lika möjligheter. Krisen riskerar att fördjupa ekonomiska klyftor och försämra tillgången till jobb och utbildning för de som redan har det svårast. Detta gäller även i politiken för idrott och folkhälsa.

Sedan en lång tid tillbaka har vi sett besvärande mönster som innebär att de som behöver idrotten bäst är de som nås minst. Det handlar inte bara om kön. Det handlar ännu mer om socioekonomiska faktorer. Idrotten är inte jämlik idag. Och jag behöver inte uppehålla mig vid det för det vet ni.

Det handlar heller inte om att alla människor måste träna i en förening varje dag. Men det är det allmännas, statens och kommunernas, uppgift att tillsammans med den samlade idrottsrörelsen se till att så många människor som möjligt ges möjlighet att idrotta eller motionera, under hela livet. Det är den absolut viktigaste aspekten av statens stöd till idrotten, det är en av de bärande värderingarna i mitt engagemang för svensk idrott och föreningsliv. Och jag vet att det är en strävan något många av er ser som det bästa med svensk idrottsrörelse

När vi bygger upp samhället efter krisen har vi en möjlighet att bygga det starkare. Detta gäller även inom idrotten.

Vi ska inte bara återstarta verksamheter, vi ska ta chansen till en nystart där bredd och elit växer tillsammans, och som innebär både att de som slutat

med idrott under krisen ska börja igen, och att de som inte känt sig som en del av idrottsrörelsen ska göra det.

För i osäkra tider är idrotten viktigare än någonsin.

Därför känns det tryggt att veta att den samlade idrottsrörelsen under Sveriges Riksidrottsförbund, vill nå ut till alla. Till alla oavsett ålder eller kön. Oavsett bakgrund eller förutsättningar. I synnerhet oavsett funktionsnedsättning.

Idrotten är så oerhört viktig för människor. Som plats för glädje och gemenskap. För personlig utveckling och hälsa. Som säker plats för de som utsätts för förtryck och begränsningar i sin hemmiljö, i skolan eller på fritiden. Idrotten behövs för att sluta hälsoklyftorna.

Och jag lovar att göra vad jag kan på min sida för att ni ska kunna leda nystarten av svensk idrott. Jag och regeringen har tagit fram massiva krisstöd.om nu kommer kunna användas även till ll återstart för att inte bara få upp idrotten på fötter, utan också börja springa igen.

Vi har dessutom påbörjat arbetet med några långsiktiga utmaningar. Jag ser fram emot Coronakommissionens rapporter men ser också behovet av att följa upp idrotten särskilt.

Vi har därför gett Centrum för idrottsforskning i uppdrag att genomföra en fördjupad analys av pandemins påverkan på idrottsrörelsen. Detta för att vi måste lära för framtiden.

Centrum för idrottsforskning har också fått i uppdrag att genomföra en analys av förekomst och behov av ändamålsenliga idrottsanläggningar och utemiljöer i landet.

Det här är en fråga som spelar stor roll för många. Jag vet att ni är många som dragit en lättnadens suck när det avgjordes att barns idrott inte räknas sombuller. Men detta är en fråga som är större än uppmärksammade rättsfall och som berör hela landet, med olika utmaningar i storstad och glesbygd.

Anläggningsfrågan har varit en av mina absoluta prioriteringar som idrottsminister sedan jag tillträdde för drygt två år sedan och även om det är ett område där staten tidigare inte haft en så stor roll så gör vi framsteg och jag är hoppfull kring att nya, hållbara, välanvända idrottsanläggningar kan bli en viktig del när vi bokstavligt talat bygger samhället starkare.

Allt detta handlar om idrottens övergripande utmaning: att nå alla, välkomna alla och ha plats med alla som vill vara en del av den. Det är en gammal utmaning och en outtröttlig kamp vi måste föra.

Men vid sidan av den har andra hot mot idrotten uppstått. En stor del av mitt arbete som idrottsminister det senare året har handlar om olika former av brottslighet som hotar idrotten på olika sätt.

Det handlar dels om fusk inom sporten, genom dopning däri jag är med och gör ett spännande arbete internationellt i Wadas stiftelsestyrelse. Sverige har alltid spelat en viktig roll i den internationella kampen mot dopning men på senare tid har vi också tagit stora steg på hemmaplan genom införandet av en fristående antidopingorganisation.

Det handlar också om att idrotten används för kriminella ändamål, inte minst genom matchfixning där vi löpande ser fall framförallt inom fotbollen men det uppmärksammas också inom andra idrotter. Matchfixning är ett nyare hot och här finns kanske det stora arbetet fortfarande framför oss. Hotet från matchfixning kan och ska inte underskattas, det är upprepade dolkstötar rakt in i idrottens hjärta och all idrott kan drabbas. Arbetet måste, precis som för dopning, bedrivas såväl nationellt som internationellt.

Kriminalitet ska inte få fotfäste i den svenska idrottsrörelsen. För min och regeringens del är det självklart att idrotten ska få den hjälp som krävs. Men även här är det viktigt att riksidrottsförbundet utvärderar sina verktyg. Behöver ni fler är jag redo att hjälpa till.

Den 19 april i år tog jag emot den senaste rapporten från Centrum för idrottsforskning. Varje år ger regeringen Centrum för idrottsforskning ett särskilt uppdrag för att följa upp statens stöd till idrotten och här hade vi efterfrågat en analys av hur idrottsrörelsen kan arbeta för att förbättra sin styrning, öppenhet och demokratiska funktionssätt. Det som ibland kallas Good Governance.

Idrottens självständighet och fria ställning har ett omistligt egenvärde, det är motorn, hjärtat och nervsystemet som driver och utvecklar idrotten. Idrotten är en folkrörelse. Självklart ska idrottsföreningarna och dess medlemmar bestämma över sin egen verksamhet. Kraften i den svenska idrottsrörelsen kommer underifrån. I de absolut flesta idrottsföreningar fungerar den dagliga verksamheten bra. Trygg idrott är det normala.

Men utmaningen för verksamheten uppstår när man ska hantera

oegentligheter. För det förekommer, det vet vi. Barn som far illa, barn som mer eller mindre aktivt utesluts, barn som tvingas skriva på kontrakt av olika slag, barn som i värsta fall utsätts för övergrepp.

Eller en ledare som hotas av kriminella, en kassör som begår skattebrott, en ordförande som anser sig äga föreningen. Föreningar utan aktiva medlemmar som kan granska och påverka.

När sådant händer i verksamheter som vi finansierar tillsammans, för att stärka folkhälsan och barns möjligheter. Då är det inte konstigt att samhället reagerar. Då är det tvärtom allas plikt att säga från.

På flera områden är det uppenbart så att det är samhället runtomkring som måste höja sig för att skydda idrotten. Matchfixning är ett tydligt sådant område - idrotten har verkligen tagit tag i matchfixning, tack för det.

Regeringen har infört ett nytt spelfuskbrott och ökat kontrollen över spelmarknaden men det finns kvar att göra.

Den absoluta merparten av svensk idrott bedrivs sunt och säkert. Men tyvärr upptäcks det än idag saker som inte borde förekomma inom svensk idrottsrörelse: situationer där idrotten inte är trygg. Jag vill inte att mina efterträdare ska bli uppringda av desperata föräldrar till barn som farit illa. Låt oss vara överens om att få bort detta.

Årets rapport från Centrum för idrottsforskning är viktig, läs den. Det handlar om demokrati, transparens och öppenhet. Om att skapa strukturer och arbetssätt som säkerställer idrottens framtid. Och Det handlar inte om att belasta idrottsrörelsen. Snarare är en ansvarstagande idrottsrörelse är på lång sikt den enda garanten för en självständig idrottsrörelse.

Jag vet att många av er har gjort mycket rätt. Många har sett till att skapa strukturer för att upptäcka och beivra övergrepp och dåligt bedriven barn- och ungdomsverksamhet. Många har infört rutiner men vi har också alla mer att göra.

Händer det att vi bedriver barn- och ungdomsverksamhet utifrån vuxnas logik? Har vi varit beredda att bortse från barnets rättigheter för att vinna den där ungdomstävlingen eller för att kunna ta medaljer i Tokyo? Hur hanterade vi egentligen misstankarna om övergrepp under det där träningslägret?

Vi måste våga ställa oss själva och varandra en del tuffa frågor. Vi kan inte

slappna av i det här arbetet.

Jag fattar att ert idrottsengagemang inte började i ett arbete mot brottslighet. Det gjorde inte mitt heller. Men jag tänker på detta som en lång försäsong. Slitet vi gör nu kommer göra allt arbete framöver lättare. Det är bara genom att erkänna våra svagheter och jobba på dem ett fyspass eller för den delen en utredning eller en statsbudget, i taget. För med en stark grundkondition kommer vi kunna uträtta stordåd.

Idrottsvänner,

Det finaste med att vara idrottsminister är att få drömma och jobba vid sidan om Sveriges största folkrörelse. Jag led i TV-soffan igår kväll, men jag kommer hoppas på en slutspelsplats in i det sista. På samma sätt kommer jag precis som er att följa fotboll-EM, OS och Paralympics med vetskapen om att framgångarna inte bara bygger på slitet i folkrörelsen, utan också ger tillbaka till den.

Jag längtar efter att få jobba stenhårt med er för fler och bättre idrottsanläggningar, och ett tydligare statligt stöd för att alla fler kommuner ska bygga moderna, hållbara anläggningar där idrottsrörelsen har plats att växa. Jag ser fram emot att kämpa sida vid sida med er för att få fler mästerskap till Sverige och till andra länder som respekterar demokrati och mänskliga rättigheter. För jag vet att ni precis som jag inte bara drömmer som att ta medaljer på hemmaplan, utan också om att vara en del av en idrottsrörelse som inte används för att legitimera förtryckande regimer.

Och mer än någonting annat längtar jag efter att göra idrottens plats i samhället ännu starkare, och det kan den bara bli genom att vara relevant för fler.

Avslutningsvis vill jag återigen tacka idrottsrörelsen för allt ert slit under krisen. Inte bara för att ni gett barn meningsfulla aktiviteter under en jobbig tid, utan också för att ni visat vad frivilliga krafter kan uträtta när samhället behöver dem.

Stämmodeltagare,

Visa att ni är spjutspetsen inom den svenska föreningsdemokratin. Jag önskar er varmt lycka till med stämman denna helg.

Tal från Kulturdepartementet

Amanda Linds inledningstal på konferensen "Möjligheternas rum – en kulturarvskonferens om flexibla kyrkorum och kyrkogårdar i en tid av förändring"

Publicerad 25 maj 2021

Det talade ordet gäller.

Det är alltid en upplevelse att kliva in i ett rum där tron och reflektionen över människans villkor får ta den plats de förtjänar. Oavsett om det är våra svenska kyrkor, katolska katedraler, synagogor, moskéer, eller andra rum för tro, åskådning och eftertanke, är det omvälvande att låta sig omslutas av den atmosfär av kultur, historia och existentiell reflektion som trons och åskådningens rum ger upphov till.

Det är en upplevelse som är både specifik och allmängiltig: specifik i upplevelsen av den egna kulturens kontinuitet och igenkänning, allmängiltig i människans universella längtan efter mening och något som är större än en själv. Och som bildningsupplevelse är det svårslaget att kliva in i andra kulturers religiösa rum och där ta del av de trosföreställningar och historiens långa linjer som är kännetecknande för just den kulturen eller trosriktningen.

De sista orden i titeln på dagens konferens är: "i en tid av förändring". Varje tid har sina skeenden då villkoren för vår tillvaro ritas om, och jag tror att vi alla delar bilden av att vi nu befinner oss i en sådan formativ tid. Pandemin har förändrat tillvaron för oss alla, för vissa mer än andra, men vi är alla berörda på ett eller annat sätt.

Mitt i detta skeende står Svenska kyrkan, som så många gånger under

tidigare orostid, som en trygg fyrbåk att rikta blicken mot när tillvaron runt omkring faller isär och människor upplever oro. Kyrkan har i denna svåra tid tagit ett stort ansvar för att finnas för behövande i pandemins spår.

Men även Svenska kyrkan påverkas förstås av pandemin. Många aktiviteter har fått ställas in, skjutas upp eller genomföras digitalt, men kyrkorummen – de står där de står i hela landet! Svenska kyrkans senaste rapport till regeringen visar att antalet öppetdagar för kyrkorna till och med har ökat något under pandemin. Kyrkorna har varit öppna för enskild andakt eller eftertanke, ofta mer generöst än vanligt. ”I tider av oro ger dessa mångbottnade rum tröst, förankring och hopp”, som ärkebiskop Antje Jackelén och generalsekreterare Helén Ottosson Lovén skriver i förordet till rapporten.

Samtidigt kan inte tillgängligheten till kyrkorummen och det kyrkliga kulturarvet enbart mätas i antal öppetdagar och fysiska sammankomster. Människor måste också hitta dit, och då spelar digitaliseringen en roll, även för en institution som Svenska kyrkan. Pandemin har åtminstone haft en positiv effekt, och det är att den digitala utvecklingen av nödvändighet påskyndats, även för kyrkans del, vilket inneburit att det kyrkliga kulturarvet tillgängliggjorts på nya sätt och för fler människor.

Kyrkorummen och kyrkomiljöerna är, som titeln på denna konferens uttrycker, möjligheternas rum. Kyrkorummen och det kyrkliga kulturarvet tillhör vårt samhälles mest värdefulla skatter och är ett arv som måste kunna komma alla till del.

I regeringens skrivelse ”Det kyrkliga kulturarvet”, som jag lämnade till riksdagen för snart två år sedan, konstateras just detta, att det kyrkliga kulturarvet tillhör alla. Därför finns den kyrkoantikvariska ersättningen som gör finansieringen av de kyrkliga kulturminnena till en allmän angelägenhet. I skrivelsen konstateras att den kyrkoantikvariska ersättningen har stor betydelse för bevarandet av det kyrkliga kulturarvet och att staten även fortsättningsvis, tillsammans med Svenska kyrkan, ska ta ansvar för att det kyrkliga kulturarvet bevaras, används och utvecklas. Det konstateras även att den centrala samrådsgruppen och de regionala samrådsgrupperna bör kunna verka för att fler samarbeten mellan Svenska kyrkan och andra samhällsaktörer och kulturarvsinstitutioner kommer till stånd, främst på lokal och regional nivå, för att det kyrkliga kulturarvet ska kunna bli en angelägenhet för fler.

I skrivelsen beskrivs också hur en utvecklad användning av kyrkorummen –

förstås inom Svenska kyrkans ram och ansvar – gynnar kulturarvets bevarande och även dess tillgänglighet. Därför bör det offentliga kulturarvsarbetet – så länge det är förenligt med kulturmiljölagstiftningen – stötta en sådan utvecklad användning.

Det är eftersträvaransvärt att undvika att kyrkligt kulturarv säljs. Jag vet att många församlingar söker flexibla lösningar som innebär sambruk mellan olika verksamheter i ett och samma rum, förstås på ett sådant sätt som är förenligt med kyrkorummens särskilda karaktär och med respekt för dess historia. Då fortsätter kyrkan att vara tillgänglig samtidigt som kyrkans funktion som ett öppet rum kan stärkas. Att Svenska kyrkan använder sina kyrkor är nyckeln till ett levande kyrkligt kulturarv.

Det finns de som ryggat för nya användningsområden för våra kyrkliga miljöer, men allt är inte alltid så nytt som det kan synas vid en första anblick. Kyrkan har alltid stått stadigt i samhällslivets centrum och intagit en samhällsbärande roll, och därigenom har kyrkan både påverkat och påverkats av sitt omgivande samhälle och historiens olika skiftningar, som ibland har varit snabba och omvälvande, ibland långsamma och eftertänksamma. Kyrkan står på så sätt både för kontinuitet och förändring. Det är och har varit en institution i människors absoluta centrum, som inte bara varit förknippad med religionen i sig, utan i lika hög grad med bärande samhällsinrättningar som sjukvård, skola, folkbokföring och förmedlingen av nyheter. Kyrkan var mittpunkten i lokalsamhället och den givna mötesplatsen.

Än i dag står kyrkorna där, på nästintill varje ort i hela landet. Än i dag är de mötesplatser i tid och rum för alla. I det kyrkliga kulturarvet är kontinuitet och förändring nära sammanflätat.

För att det kyrkliga kulturarvet ska kunna bevaras och utvecklas fordras att det finns ett fortsatt starkt intresse hos allmänheten för detta arv. Det behövs en fördjupad samverkan mellan olika samhällsaktörer, både på nationell, regional och lokal nivå. Det lokala civilsamhället, som till exempel hembygdsrörelsen och andra lokala inomkyrkliga eller utomkyrkliga aktörer, har en viktig roll i att sprida kunskap om kulturarvet, men även regionala museer och andra kulturarvs- och kunskapsinstitutioner är viktiga aktörer för att stimulera intresset. Ett exempel på god samverkan mellan kyrka och museum på regional nivå är Hälsinglands museums samarbete med lokala församlingar för att lyfta det kyrkliga kulturarvet som en integrerad del av det gemensamma kulturarvet och som en grund för samtal om aktuella samhällsfrågor. Ett annat exempel är föreningen Sockenkyrkonätverket som

verkar för att sprida kunskap om det kyrkliga kulturarvet för att väcka intresse hos fler.

Nu behöver vi mobilisera kraft för att tillsammans än mer stärka förutsättningarna för det kyrkliga kulturarvet. Alla människor – om det så är boende i det lokala samhället, människor på resa, besökare och inte minst, kommande generationer – ska även i framtiden kunna gå in i en kyrka och förundras över det enastående kulturarv som finns i våra kyrkor, och fascineras över hur det knyter samman människor bortom generationer, kulturer och gränser, stärker vår kunskap om vår historia och kultur och ger oss upplevelser av tidlösa värden, bortom tid och rum. Det är en upplevelse som ska stå öppen för alla. Kyrkans rum är allas rum.

Regeringskansliet

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Amanda Lind vid tillkännagivandet av ALMA-priset 2020

Publicerad 31 mars 2020

Stockholm, 31 mars 2020. Det talade ordet gäller.

Kära vänner,

Vi lever i tider som är osäkra och på många sätt skrämmande. Hur kan vi förklara för våra barn vad som händer när vi knappt förstår det själva? När åtgärder för att skydda människor riskerar att öka avståndet mellan oss, hur kan barn och unga vuxna hitta hopp – för i dag och för framtiden?

Astrid Lindgren var inte rädd för att visa barn de mindre ljusa delarna av livet. Hon litade på att barnen – och de vuxna omkring dem – kan hitta sätt att hantera komplexitet och oro. Ibland med humor, ibland med mer allvar och djup, som till exempel i Bröderna Lejonhjärta, där det finns stor sorg, men också stort hopp.

Ni kanske känner till att Pippi Långstrump uppfanns av Astrid Lindgren när hennes dotter som var sjuk i lunginflammation, bad henne berätta en historia om en flicka med det namnet. Ett sätt att undgå oron, eller kanske bara tristessen? Pippi visade sig dock vara så mycket mer. Hon har varit – och fortsätter att vara – en förebild för flickor och pojkar i hela världen. Hon visar att det där med att vara stark och oberoende inte utesluter att vara mänsklig och sårbar.

I dessa tider, där vikten av empati mellan oss är tydligare än någonsin, är läsning ett sätt att minska avstånd och korsa gränser.

Många barn måste i dag stanna hemma utan att veta när de får gå ut och träffa sina vänner igen. Litteratur kan då vara ett sätt att utforska världen

hemifrån – eller till och med hitta nya världar som kan ge tröst, eller helt enkelt något annat att tänka på. Detta är särskilt viktigt i tider som dessa.

Litteraturens kraft gör det uppenbart varför läsfrämjande är en av mina viktigaste prioriteringar som Sveriges kulturminister, och varför Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne är så viktigt.

Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne grundades av den svenska regeringen 2002 och är världens största internationella pris för barn- och ungdomslitteratur.

Nu ska ni få reda på vem som blir årets pristagare 2020. Därför överlämnar jag ordet till juryn. Ta hand er, var ni än är, och tack till er alla för ert ovärderliga arbete med att hjälpa barn och unga vuxna att hitta nya världar och finna hopp i denna värld!

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Amanda Lind på Bokmässan 2019

Publicerad 26 september 2019

Stockholm, 26 september 2019. Det talade ordet gäller.

"Ladies and gentlemen, dear librarians, authors and readers, dear friends,

It's exciting to be here at the Göteborg Book Fair. A book is one of the strongest symbols of freedom of expression. No matter what we think of a book, we must always protect and safeguard everyone's right to express it.

I look very much forward to exploring the main theme of Korean literature. I know that there are relatively few translations of Korean literature to Swedish. But that means that there is a treasure trove to explore for me and all other visitors. And what better way is there to find knowledge, inspiration and new views than to read a book? And what better place to find books, than here on the book fair?

The act of reading, and the act of writing are two of our most prominent expressions of culture. The very transition of ideas from one person's mind into writing, and the process of reading, are in many ways what defines us. It defines our never-ending quest for knowledge, new perspectives or simply pleasure.

A few weeks ago, the Swedish media council published its latest report on children and media consumption. For any lover of books and literature – or frankly, for every citizen – it's chilling to read. The trend over the last decade is a steady decrease in reading patterns for children of all ages. Adults are reading less to children and the children themselves are reading less once they reach school age. We in the Swedish government are strongly committed to changing this trend. To make books and literature available, accessible and encourage children and young persons to read. My belief is that you miss something essential about being a human if you never get to

experience this.

Libraries are sanctuaries, an open space for all, providing access to literature and information. In a library everyone, regardless of who you are, can search for knowledge and experience culture. The possibility to take part in society, to search for information and the freedom of opinion are cornerstones in democracy. It's also the cornerstone of what libraries do. In a world where we are almost always expected to be consumers, any space that allows us to be just humans can't be underestimated.

Digitization has completely changed the conditions for communication, for reading and writing. This involves revolutionary social changes that have consequences for how democracy works. It is more important than ever before to safeguard the public debate and the spread of fact-based information. We all have a shared responsibility to do that. Media and information literacy is one of the main themes of the book fair, and a priority for the government. I want to emphasize that everyone – irrespective of age – needs to be equipped with digital skills and media and information literacy.

Freedom of expression is at the core of Swedish cultural policy. Culture should be a dynamic, challenging and independent force based on freedom of expression. A diversity of voices is needed – to pose new questions and to come up with new solutions. A free and vibrant cultural life is a prerequisite for a sustainable democracy - and vice versa.

We should never forget to appreciate the joy that lies in the ability to read and write. And never forget the power that lies in the written and spoken word. The responsibility for the freedom of these words is ours.

The Guest of Honour Korea has prepared handmade paper flowers made by traditional Korean Paper to celebrate this opening ceremony. I think many people in the audience have this paper flower in their hands, so let's fly them together, after I declare the Book Fair opened.

I hereby declare the 2019 Göteborg Book Fair is open!

Regeringskansliet

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Helene Öberg på ceremonin i Lycksele för återbördandet av samiska kvarlevor

Publicerad 12 augusti 2019

Helene Öberg är statssekreterare hos kultur- och demokratiminister samt minister med ansvar för idrottsfrågorna Amanda Lind. Lycksele, 9 augusti 2019. Det talande ordet gäller.

Luften vi andas här idag andades en gång av andra människor. Människor som skrattade. Älskade. Grät. Levde. Idag hedrar vi människor av kött och blod.

Ingen ska egentligen behöva återfå sina anhörigas kvarlevor efter att de i rasbiologins namn tagits ifrån dem. Urfolk över hela världen kämpar för att få tillbaka sina anfäder och föremål som hämtades för att visas upp och undersökas. Människornas kvarlevor hör hemma här med sina anhöriga och övergreppen och kränkningarna hör hemma i det förgångna.

Ceremonin idag med återbördandet av samiska kvarlevor väcker frågor.

Med vilken rätt gräver man upp en grav?

Med vilken rätt mäter man sedan skullar för att i forskningens namn försöka fastställa individers överlägsenhet?

Med vilken rätt behåller man i decennier dessa kvarlevor?

Med vilken rätt skymfar man ett folk och bryter griftefriden?

Man frågar sig varför och hur detta kunde ske?

Vi har nu hört historiska museet och Västerbottens museum försöka ge de

svar de har kunnat få fram. Vi är då tillbaka på rasbiologins tidevarv och dunkla teorier om rasers överlägsenhet. Ras, hudfärg, härkomst är idag för de allra flesta ovidkommande, även om det finns de som fortfarande fäster avseende vid detta.

Sverige ska vara ett land fritt från rasism och hatbrott. Samtidigt har rasism och rasbiologiska föreställningar funnits länge i vårt land och under vissa tidsepoker också varit statligt sanktionerad politik. Idag är engagemanget för människors lika värde och tillgång till rättigheter och möjligheter stort i Sverige. Vi ska ta vara på den kraft som detta engagemang bär med sig.

I många många år har det talats om en sanningskommission. Regeringen har precis före sommaren fått in en hemställan från Sametinget om att tillsätta en Sanningskommission. För regeringen är detta en viktig och prioriterad fråga för att söka kunskap om historien och dess samband med dagens villkor för samerna. Den statliga politiken har i många fall bidragit till att samerna fråntagits sitt språk, sin kultur och sin identitet. Detta är fortfarande ett öppet sår och påverkar relationen mellan samer och staten och mellan olika samiska grupper.

Regeringen vill i nära samarbete med Sametinget etablera en sanningskommission. Jag är glad att kunna berätta att dialogen om detta nu är inledd.

Vi ska nu genom ökad kunskap försöka läka ett förtroende mellan stat och individ och mellan individer. Med en Sanningskommission som kan belysa historien och relationerna mellan staten och det samiska folket, och ett fortsatt arbete för repatriering av mänskliga kvarlevor som olovligen förts bort, är det vår förhoppning att försoning och helande kan åstadkommas på sikt.

Tack - Giitu (nordsamiska), Gäjhtoe (sydsamiska) än en gång för att jag och medarbetare fick dela denna ceremoni med er.

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Amanda Lind vid utdelningen av ALMA-priset 2019 (på engelska)

Publicerad 28 maj 2019

Stockholm, 27 maj 2019 Det talade ordet gäller.

Your Royal Highness, Excellencies, Ladies and Gentlemen, Bart Moeyaert,

“I feel sorry for all the children who don’t live in Noisy Village”. These are the words of Anna, one of the inhabitants of Astrid Lindgren’s famous Noisy Village – Bullerbyn. I think that, compared to many other places one could have grown up in, Noisy Village is not really that noisy. Rather, it symbolises harmony and simplicity in many minds.

I don’t think that any of us had a childhood that exactly matches what was depicted in Astrid Lindgren’s books about Noisy Village. And there are children who can barely recognise themselves in this idyllic and peaceful village. Children, with their vivid imagination, have no problems to imagine themselves in another context – on a pirate ship, in a magic forest or – why not? – living in Noisy Village.

But sometimes, you might actually need to be able to recognise yourself. You might need a book to show you that you’re not alone. You’re not the only one growing up in a family that doesn’t look like a classical fairy-tale family. It is not just you who is witnessing fights over how the rent for next month should be paid. You’re not alone having to comfort your own mother, when she doesn’t want to get up in the morning.

There are as many childhoods as there are people who have ever lived. Actually, if we include all daydreams, all fears and all wishful thinking, there are even more childhoods.

Bart Moeyaert, you have showed us so many different childhoods. They are intriguing, sometimes strange, but sometimes also strangely familiar. Some of us can relate to parts of some of them, others can relate to other parts. Just like Astrid Lindgren, you see the child – or the young adult – in all its facets. You see the inner and the outer contradictions, conflicts and also the reconciliation. The same way you help the young reader to see him- or herself, you help us grown-ups to see the different realities of the next generation.

The realities that you let us see are a lot of things – they are violent, passionate, boring, funny, embarrassing and generous. But they are not black and white. Growing up is not always easy, but the sympathy and solidarity we see between friends, between brother and sister, or between the writer and his characters, make it easier to face the different worlds out there.

The children who don't live in Noisy Village don't need our pity – they need our respect and attention, our empathy and imagination. And we all need writers like Bart Moeyaert. Therefore, I am very happy to warmly congratulate you, on behalf of the Swedish Government, on the award of the world's most distinguished prize for children's and young adult literature. Thank you Bart, for showing us all the noisy villages, towns, families and friends – and all the noisy childhoods – that could be out there.

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Amanda Lind på Kulturskoledagarna

Publicerad 20 mars 2019

Stockholm, 20 mars 2019. Det talade ordet gäller.

”Jag hade aldrig varit den personen jag är idag om jag inte hade fått möjligheten att träffa alla de fantastiska lärare och vänner jag fått via kulturskolan. Kulturskolan har peppat mig till att förverkliga mina drömmar”

Så säger en av tusentals tidigare kulturskoleelever som hört av sig till mig sedan jag tillträdde som kulturminister.

Sverige är ett stort musikland. Det talas ibland om det så svenska musikundret. Men det är ju inget mirakel som bara kommer av sig själv utan resultatet av mängder av förverkligade drömmar. Det har vi kulturskolan att tacka för.

Martin Sandberg växte upp i Stenhamra i Ekerö kommun utanför Stockholm. I tioårsåldern började han spela valthorn och trumpet på kommunala musikskolan efter att ha sett skolorkestern uppträda. Han tyckte att blåsinstrumenten blänkte så fint.

Martin Sandberg är numera mer känd som Max Martin, en del av det så kallade svenska musikundret. Som började med en liten pojkes drömmar om vackra instrument som låter vackert, som togs vidare och blev verklighet i just den kommunala kulturskolan.

Och Martin Sandberg är inte ensam. Vi är flera generationer som kan vittna om hur kontakten med kulturskolan på olika sätt har format oss. För en del av oss handlade det kanske mest om möjligheten att utvecklas inom konstnärliga uttryckssätt, eller att ha en betydelsefull fritid. För en del av oss lade det grunden till ett framtida karriärval.

Den kommunala kulturskolan har inte bara inneburit att barn och unga fått möjlighet att ta del av och utöva kultur, utan dess verksamhet har också bidragit till att intresset för kultur generellt har ökat i samhället, gett kulturen höjd status och större legitimitet samt bidragit till en ökad bildning.

Med kulturskolan läggs en viktig grund för skapande och delaktighet men det bidrar också till en återväxt av konstnärer och kulturutövare. Kulturskolan är - och ska förbli - en stark och levande del av Sveriges kulturlivs ekosystem!

Det är nu ungefär två månader sedan jag blev utnämnd till kulturminister. Ett uppdrag som jag med glädje tagit mig an och ser fram emot. Kulturen är en fantastisk kraft och motor för samhället på flera olika sätt. Den är också avgörande för ett fritt och demokratiskt samhälle.

Därför känns det självklart att som ny kulturminister fortsätta det viktiga arbetet, som har påbörjats under den tidigare mandatperioden, på att stärka kulturen i hela landet. Här är kulturskolorna en viktig aktör.

Jag vet att de flesta av er här är verksamma i kulturskolan på olika sätt och jag vill passa på att tacka er för ert djupa engagemang. Utan er skulle det inte finnas en kulturskola. Kulturskolan har betydelse inte bara för enskilda barn och unga utan för hela samhället vilket gör den till en nationell angelägenhet.

Den nya regeringen har dels i överenskommelsen mellan C, L, S och Mp betonat vikten av att alla barn ska ha möjlighet att gå i kulturskola. Likaså lyfter vi frågan i regeringsförklaringen. Kulturskolan är i första hand en kommunal angelägenhet och de insatser kommuner gör för kulturskolan är avgörande. De förslag som regeringen lämnade i en proposition till riksdagen förra våren syftade till att tydliggöra de stora värden som finns i kulturskolan vilka staten genom sina insatser kan bidra till att bevara och utveckla.

Min företrädare Alice Bah Kuhnke tog initiativ för kulturskolan som på många sätt var historiska. För första gången har vi nu, sedan förra året, nationella mål för Kulturskolan. Jag är säker på att de flesta av er vid det här laget känner till detta men låt mig ändå läsa upp målet:

Så här lyder det:

”Det övergripande målet för de statliga insatserna till stöd för den kommunala kulturskolan ska vara att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda

förutsättningar”

För att nå det nationella målet har det även gjorts flera statliga insatser till stöd för den kommunala kulturskolan. En sådan struktur består av tre delar;

- stöd till nationell samordning – Kulturskolecentrum,
- bidrag för utveckling och
- stöd till förbättrad kompetensförsörjning – Kulturskoleklivet.

Inom Statens kulturråd finns sedan förra året ett inrättat Kulturskolecentrum (precis som generaldirektör Staffan Forssell nyss berättat om). Syftet med Kulturskolecentrum är att vara ett kunskapsnav med uppgift att stödja den kommunala kulturskolan genom att bland annat samla goda erfarenheter, identifiera utbildnings- och utvecklingsbehov och att följa statistik på området.

Regeringen har avsatt en rejäl summa pengar; 10 miljoner kronor årligen för att Kulturskolecentrum ska kunna bli ett nav och det kunskapscenter som kulturskolan så väl behöver för att kunna utvecklas och dra nytta av all den kompetens som finns runt om landet. Det faktum att Kulturskolecentrum och ta vara på och sprida goda exempel på hur man kan arbeta för att ge fler möjligheter att nå både fördjupning och bredd i kulturskolan innebär möjligheter i hela landet. Kulturskolecentrum kommer också att ha betydelse för de barn och unga som har någon typ av funktionsnedsättning. När man kan samla kunskap och goda exempel så är jag övertygad om att det leder till en mer tillgänglig kulturskola på många sätt.

En prioriterad fråga för mig, och regeringen, är barns och ungas likvärdiga rätt till kultur, var man än kommer ifrån och var man än bor.

Som en mamma till en kulturskolelev i Malmö skriver:

”Det är så viktigt att kulturen når alla oavsett plånbok. Jag har en dotter som tack vare musikskolan gjort pianospelande till en stor del av sitt liv. Det gör henne lycklig, och det hade aldrig hänt utan kulturskolan.”

Den förra regeringen skapade ett statligt bidrag om 100 miljoner kronor årligen i syfte att möjliggöra breddning och utveckling av kulturskolornas verksamhet. Det har konstaterats att detta är en av kulturskolans främsta utmaningar – att vara relevant för alla oavsett bakgrund. Nya medel möjliggör för huvudmännen att prova nya inriktningar och nya

arbetsmetoder.

Dessvärre avslutades bidraget i samband med att riksdagen fattade beslut om budgeten för 2019.

Vi befinner oss just nu i budgetdiskussioner och jag avser att återkomma med närmare besked om hur regeringen fortsatt kan stödja kulturskolor runt om i landet. För som jag sa, det här är en prioriterad fråga för regeringen.

En annan viktig del i regeringens satsning på kulturskolan är Kulturskoleklivet där en gemensam insats görs från såväl kultur- som utbildningsområdet för att säkra återväxten av lärare för kulturskolan. Kulturskolan bär en stolt tradition av välutbildad personal och hög kvalitet i all undervisning, så ska det förbli. För att kulturskolan ska behålla sin höga kvalitet behöver det finnas en god försörjning av lärare och pedagoger.

Tillgången till lärare och pedagoger i kommunala kulturskolan ser olika ut i olika delar av landet och är nyckeln till en framgångsrik kulturskola. Inom några år väntar stora pensionsavgångar. Det finns inom kort behov av nyanställningar men även ett behov av att ge de lärare och pedagoger som arbetar i kulturskolan idag relevant kompetensutveckling för att möta nya behov. När satsningen är fullt utbyggd kan de här särskilda medlen, lågt räknat, komma att motsvara 150–200 utbildningsplatser per år.

Som en del i detta uppdrag har Universitets- och högskolerådet och Statens kulturråd tillsammans fått i uppgift att kartlägga behovet av, och informera om, högskoleutbildning av relevans för den kommunala kulturskolan. Precis innan årsskiftet emottog vi en första spännande delrapport om hur arbetet går och redan nu arbetar universitet och högskolor strategiskt tillsammans för att göra det lättare att hitta lämpliga utbildningsvägar.

Nu till hösten erbjuds ett flertal olika utbildningar för den som vill kompetensutveckla sig för att arbeta som lärare och pedagog inom kulturskolan. Det finns utbildningar av olika typer, sammanhållna utbildningsprogram men också kortare, flexibla kurser för redan yrkesverksamma.

Den kommunala kulturskolans betydelse för svenskt kulturliv i över sjuttio år kan inte nog överskattas. Den har visat sig livskraftig och anpassningsbar till samhällets övriga förändringar. Barn och unga är trendkänsliga och snabba att ta till sig nya uttryck, vilket ställer krav på att kulturskolorna är flexibla och har en god omvärldsbevakning.

I Kulturskoleutredningens betänkande slås fast att barn och unga är idag i allt högre grad procenter, dvs de både producerar och konsumerar kultur. Teknisk utveckling gör det allt lättare att skapa eget kulturellt innehåll. Här finns en viktig demokratiaspekt – att vem som helst har möjlighet att skapa och kommunicera konstnärliga alster. Samtidigt visar forskning att trots den stora användningen av datorer, paddor och smarta mobiler har intresset för att uppleva kultur i fysisk form inte ha minskat, tvärtom. Här har vi som samhälle en skyldighet att möjliggöra för alla barn och unga att komma i kontakt med kulturen.

Här spelar även exempelvis regeringens satsning på Skapande skola en stor roll. Där barn och unga från förskoleålder och uppåt har möjlighet att i den reguljära skolan möta professionella kulturskapare. Kanske kan ett sådant möte stimulera ett barn att söka sig vidare till Kulturskolans olika kurser.

Ytterligare en elev skriver:

“Kulturskolan gav mig en röst och förmågan att sätta ord på min kreativitet. Jag önskar att alla som vill får vara med som samma resa”

Jag delar hennes önskan. och tillsammans med alla er som dagligen arbetar med de här frågorna hoppas jag få vara med och uppfylla den.

Nu ser jag fram emot att få lyssna och ta del av de kunskaper som ni som arbetar i direkt närhet till Kulturskolan har. Det är viktigt att vi tillsammans ständigt pratar om och analyserar Kulturskolans nuvarande och framtida roll så att så många barn som möjligt ges möjlighet till en meningsfull fritid samtidigt som kulturskolan kan stötta dem som vill sträcka sig efter nya utmaningar.

Tack!

Regeringskansliet

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Amanda Lind på Samiskt kulturpolitiskt toppmöte (på engelska)

Publicerad 07 mars 2019

Umeå, 6 mars 2019. Det talade ordet gäller.

Dear friends,

Here, in the very centre of Umeå, in front of the town hall, it is a great honour for me to have the possibility to share this historic event with you! Humbled by the fact that I get to participate in the inauguration of the Sami Culture Policy Summit, I would like to start by warmly thanking Såhkie Umeå Sami Association, Giron Sami Theatre and all those having generously supported this event.

I would also like to congratulate the Umeå Sami week on the occasion of its twentieth anniversary! Twenty years of highlighting Sami arts and culture and their contributions to the cultural life of the region.

Dear friends,

Some months ago, Linnéa Axelsson's epic *Ædnan* was awarded the prestigious August Prize. Many readers, with or without Sami background, have had the possibility to follow Ristin, Ber-Joná, Lise and Sandra in their fight for survival, recognition and dignity.

The political context of the destinies depicted in *Ædnan* is not very flattering to the Swedish state. But these stories need to be heard. They help to rewrite Swedish-Sami history – and future. And to be clear on this – if, and when the Sami Parliament so wishes, the Swedish Government intends to appoint a Truth and Reconciliation Committee.

During the last couple of years, many new important stories have met a wide audience. Through literature, drama, visual arts, film and music, the historical and contemporary conditions, injustices, victories and traumas are made visible to a larger audience.

The beautiful and political works of the artist Britta Marakatt-Labba have provoked new thoughts in many minds, both in and far beyond Sápmi.

The film Sami Blood by Amanda Kernell has won several international awards as well as the Audience Award of the Swedish Guldbagge Film Awards. With over 180 000 cinema tickets sold in Sweden, the film widely exceeded all expectations. But it was obvious that the strong account of the chances and choices in life of Elle Marja have the power to go straight to the hearts of any audience.

Dear friends,

It is the main objective of Swedish Sami policy to promote a vivid Sami culture and a strong and diverse Sami cultural life. One must not make the mistake of believing that indigenous culture is only about preservation and tradition. Tradition is important. But to be firmly rooted in tradition is not in contradiction with contemporary artistic expressions. With musicians such as Maxida Mäarak or Sofia Jannok, artists from Sápmi meet a wide and also young audience.

The famous Sami singer Mari Boine once said the following, as conveyed by Veli-Pekka Lehtola in his book “The Sami People – Traditions in Transition”: “My self-image was full of wounds and aches, and making songs was medicine for those. Only when people who heard the songs came and asked, ‘how do you manage to tell so exactly about me and my feelings?’ did I understand the songs were like medicine for others too. The next step was that I wanted to make others understand us and our pain: those who had looked down on us and had diminished and wounded us. The third step was to notice how great were the riches and traditions contained in our culture.”

But individual artists cannot carry culture alone. Culture is something collective and individual at the same time. Transmitting culture and language in meetings between people and across generations is fundamental. But for the future of Sami culture in Sweden, also strong institutions are of great value.

The cultural centre Gaaltije in Östersund is vital in promoting and

strengthening South Sami culture.

Sámi Duodji gives important contributions to Sami handicraft and design.

Giron Sámi Teáhter raises important and difficult questions to a wide and diverse audience.

Ájtte, Swedish Mountain and Sami Museum in Jokkmokk, shows how Sami cultural heritage is also Swedish cultural heritage. The importance the Government ascribes to Ájtte is shown by the increased grants the Museum since 2018 receives from the state cultural budget.

Also, the Sámi associations provide many cultural meeting places, such as Tráhppie, here in Umeå.

Dear friends,

I am very happy that Sáhkie, with Giron Sami Theatre and partners, have provided the conditions for discussions on the future of Sami cultural life and what can be done by the Government. I know that there are high expectations on how the state level can increase its commitments. I look forward to an open and honest discussion on the challenges and possibilities for strengthening Sami culture.

In 2018, the Government raised the grants to Sami culture distributed by the Sami Parliament. But I fully understand that there is much more that can be done. Sweden is a party to the UNESCO 2005 Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions.

Sweden's constitution was also amended in 2011 to affirm the obligation of public power in Sweden to promote the opportunities of the Sami people to preserve and develop a cultural and social life of their own. These are obligations to be taken seriously. The Swedish Government will continue the efforts to reach a Law on Consultation in Matters Concerning the Sami People. We also continue to work for a realisation of a Nordic Sami Convention, that will strengthen the rights of the Sami people to maintain and develop their language, culture, economic activities and social life.

Dear friends,

As many of you already know, 2019 is the International Year for Indigenous Languages. In the official communication around this year, it is clearly stated that without the indigenous languages on this planet, the world would be a

poorer place. So many stories would be lost forever. So much knowledge and so many perspectives would disappear. One cannot help but to think of Elsa Laula's words that it is about life or death.

I know that all around Sápmi, there are heroic efforts made to strengthen the Sami languages. Initiatives by the public sector, by organisations, civil society and committed citizens together make up a forceful contribution. The work by the Sami writer's organisation Bágo is vital in promoting the written word. But it is a matter of both production and distribution. The Sami Library in Jokkmokk has an important role to play in ensuring access to the Sami works already written. But it is obvious that more still needs to be done to even start to make up for the wounds made. The loss of a language is a loss for us all.

We are happy that the Swedish Sami Parliament is a partner to the International Year for Indigenous Languages and the Government intends to join in the efforts to highlight this initiative.

The Government sees the need for a coherent and long-term strategy on how to strengthen the Sami languages. We have also given the task to the Sami Parliament to make an inquiry into how a Sami language centre can be developed to strengthen more Sami varieties.

The Sami Parliaments in Norway, Sweden and Finland cooperate on a project that aims to establish a common Sami language centre, called Sámi Giellagáldu. The Nordic civil service body for Sami issues, in which the Sami parliaments also are represented, has established a working group to look into the organisational model for Sámi Giellagáldu. Since Sápmi stretches across four states, international cooperation is very important. We must do all we can to ensure that there are no border obstacles for Sami cooperation and cultural exchange.

During the Swedish Presidency of the Nordic Council of Ministers in 2018, we arranged, together with the Swedish Sami Parliament, the Institute for Language and Folklore and the Swedish Arts Council, a workshop on how culture can be used for language revitalisation. One good example that was presented was by Giron Sámi Teáhter, based in Kiruna. They use the playful cooperation methods of circus to inspire children to dare to use Sami languages.

This great example of using the arts for language revitalisation was also presented to the Nordic ministers for culture in October last year. Inspired by

this, The Nordic Council of Ministers will shortly launch an initiative of promoting culture and education for language revitalisation. I will closely follow this initiative and I hope that you will too.

Dear friends,

Being here in Umeå with you, the city's year as European Capital of Culture in 2014 comes to mind. During this year, Sami culture was at the very core of the activities. The structure of the year was based on the eight seasons in Sami tradition. This was a great possibility to discuss what the place of Sami culture, both here and in the greater area, could be. I know there were many heated debates on this and the lessons learned can guide us in the future.

I genuinely welcome that these discussions are now continuing. I look forward to an exchange with Sami cultural actors and others on how the Government in cooperation with the regions, municipalities, civil society and others can work together to help strengthen the Sami cultural infrastructure. And I wish you all the best for a fruitful, honest and inspiring summit.

Dear friends,

I warmly welcome that this is an event focusing on culture. But having the responsibility also for sports, I would like to wrap up by shortly bringing your attention to the Vasaloppet ski race that was held in Dalarna three days ago. On that very day, the third of March, ninety years ago, the Sami athlete Johan Abram Persson won Vasaloppet. Most newspapers did not bother to put his name in the headlines, they only focused on his ethnicity. But there are names, there are faces, there are individuals with their own stories. And with the growing amount of Sami artistic work, these names, faces and stories will be read, seen and heard.

Thank you very much for letting me be a part of your summit, which I hereby declare inaugurated!

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Amanda Lind på invigningen av Stockholms Feministiska Filmfestival

Publicerad 01 mars 2019

Stockholm, 28 februari 2019 Det talade ordet gäller.

Stockholms feministiska filmfestival. Vad mäktigt! En plats där kvinnors berättelser, kvinnors filmskapande och kvinnors rätt att höras lyfts och sätts i centrum. Stort tack för inbjudan!

För tyvärr är det inte självklart att kvinnor får ta plats i filmbranschen. Och det är synd av så många anledningar. Inte minst är det en fråga om rättvisa. Jag blir ärligt talat riktigt provocerad när filmkulturen är mer tillgänglig för vissa grupper än för andra. Men det handlar också om att filmen som konstform begränsas. När vissa grupper inte skapar film, eller den film som de grupperna gör inte får chans att synas, då går vi miste om alldeles för många viktiga, starka, roliga och spännande filmupplevelser. Jag lovar att jag under mina år som kultur- och demokratiminister ska göra allt jag kan för att skapa förutsättningar för fler att berätta sina historier.

Min företrädare Alice Bah Kuhnke invigningstalade här förra året. Det var strax efter den höstens metoo-upprop, som inte minst skakade om filmbranschen. Alice tog uppropen på allvar och drog igång ett stort arbete för att komma tillrätta med sexuella trakasserier och övergrepp på både våra nationalscener och inom filmbranschen. Det arbetet kommer jag ta vidare. Redan nu under våren kommer jag att bjuda in folk från filmen till samtal kring hur vi ska ta vidare det arbete som påbörjades efter den omtumlande metoo-hösten.

För precis som min företrädare kräver jag fortsatt förändring och handling. Jag kommer hålla i frågan och inte låta den försvinna in i mörkret igen. Det

är dags att öppna ridåerna, det ska inte längre finnas några dunkla vrår som vi alla vet om men som ingen pratar om. Låt ridåerna vara vidöppna!

Det finns mycket jag skulle vilja säga, och egentligen skulle jag vilja diskutera med er alla här i publiken, kring vad som är viktigt och hur vi tillsammans kan arbeta för att skapa förändring. Det går inte att ta miste på allt det engagemang som finns här i rummet, det bubblar. Men på den korta tid som jag har här uppe så vill jag ändå passa på att också poängtera hur viktigt det också är med representation och hur glad jag är att Stockholms feministiska filmfestival finns och lyfter den frågan.

Det är alltid svårt att vara den som går först. Hade det till exempel inte funnits några kvinnliga ministrar i en regering före mig, hade steget att säga ja när statsministern ringde mig för några veckor sedan säkerligen varit ännu större. Och efter att jag sagt ja hade jag antagligen fått kämpa hårt för att bevisa att även kvinnor kan ha en maktposition. Men lyckligtvis har kvinnor innan mig gått före. Och idag har vi en uttalad feministisk regering. Sådant spelar roll. Representation spelar roll.

På samma sätt är det viktigt att det finns plats för kvinnliga protagonister, regissörer, producenter, fotografer, manusförfattare och filmskapare. Underskatta aldrig kraften i att kunna spegla sig i andra och vad det innebär både för individen och för samhället.

Till de som fortfarande tvivlar på den kreativa kraften och styrkan i kvinnors filmskapande rekommenderar jag slutligen starkt att studera programmet för – och förstås besöka – Stockholms feministiska filmfestival! Festivalen är en betydelsefull del i arbetet för en mer jämställd filmbransch. Här finns bredden, erfarenheterna, rösterna, människorna. Här finns också diskussionerna. Därför är jag övertygad om att årets festival kommer att bli framgångsrik och väldigt spännande. Och med det förklarar jag årets festival invigd!

Jag har också fått äran att dela ut det fina Anna-priset, uppkallat efter en av de riktiga pionjärerna inom svensk film: Anna Hofman-Uddgren. Priset ska gå till ”en person med ett projekt med rörliga bilder som till innehåll, form och organisation och med stark konstnärlighet ger och gör en gestaltning av Kvinnokonventionens mål”.

Regeringskansliet

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Amanda Lind vid vernissage på Åjtte

Publicerad 14 februari 2019

Jokkmokk, 6 februari 2019. Det talade ordet gäller.

Hej, tack för att jag har fått möjligheten att vara med här idag.

Konst är för mig livsnödvändig poesi. Likt en besvärjelse för att skingra mörkret men också en hyllning till ljuset och hoppet. Konst kan också vara uppror, och en utmaning mot auktoriteter och mot den tyngdlag som inskränker tillvaron. Konst och kulturarv berättar också historier och visar på spår från det förflutna som tillskrivs både nya och andra värden i samtiden

Kulturarvet är inte något statiskt utan förändras över tid. Enskilda människor kan använda kulturarvet för bildning, kunskap och konstnärliga upplevelser.

Det kan både ha som funktion att bidra till gemenskap och tas till utgångspunkt för kritiskt ifrågasättande. Med en tilltagande polarisering mellan grupper i samhället är det viktigt att se att olika sätt att närma sig det förflutna inte utesluter varandra.

Ett av de bästa sätten att rusta oss mot de krafter som vill begränsa oss är att mötas. Att mötas i och genom kulturen är ett fantastiskt sätt att se både andra och sig själv. Därför är jag så glad att museet Åjtte nu visar dessa fem nya angelägna utställningar och som på så sätt banar vägen för nya möten och diskussioner mellan människor.

Jag vill också tacka de konstnärer som ställer ut och gör denna upplevelse möjlig. Och härmed förklarar jag utställningarna för invigda!

Regeringskansliet

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Amanda Lind på Förintelsens minnesdag

Publicerad 28 januari 2019

Stockholm, 27 januari 2019 Det talade ordet gäller.

Idag för 74 år sedan befriades koncentrations- och förintelselägre Auschwitz-Birkenau. 74 år är en lång tid men det är inte länge sedan. Vi har människor här idag som var med då.

Vi är här idag för att hedra minnet av alla dem som mördades under Förintelsen. Judar, romer, hbtq- personer, personer med funktionsvariationer eller andra som avvek från den trånga norm som nazismen propagerade. De som stod utanför skulle bort för att stärka de innanför. Så grym är den destruktiva maktens funktion.

Vilket ansvar skulle vi som står här idag ha tagit om vi var med då? Det kan vi aldrig veta. Men vi kan hylla de som vågade stå upp mot ondskan då. Som offrade allt för övertygelsen om alla människors lika värde. Vi är många som innerligt vill tro att vi skulle tillhört de som gjorde motstånd.

Idag samlas vi för att visa att även om vi inte kan ändra historien måste vi lära av den. Vi bär ett gemensamt ansvar för framtiden.

I Sverige finns det många viktiga institutioner som arbetar oförtrutet för att värna det öppna demokratiska samhället och alla människors lika värde. En av våra värddar här i eftermiddag är en sådan.

Forum för levande historia arbetar varje dag för att främja demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Med ett ben i historien och ett ben i samtiden strävar myndigheten efter att stärka människors vilja att aktivt verka för allas lika värde.

Sverige ska vara ett land fritt från rasism och hatbrott. Antisemitism,

antiziganism och andra former av rasism ska bekämpas med kraft. Regeringen fortsätter arbetet med att genomföra den nationella planen mot rasism och hatbrott.

Nästa år, 20 år efter den stora konferensen i Stockholm till hågkomst av Förintelsen, kommer Sverige stå värd för en ny internationell konferens om hågkomst av Förintelsen. I Sverige inrättas ett nytt museum för att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen. Svenska ungdomar ska fortsätta ges möjlighet att besöka minnesplatserna i Europa. Vi glömmer aldrig.

Historien lär oss att människor som har haft modet att säga sin mening, även när det har inneburit en personlig risk, har påverkat historiska förlopp. Det vi säger och gör idag spelar roll.

Den svenska författaren Majgull Axelsson skriver

”Det är alltid bättre att välja det korta obehaget framför det långa. Det korta obehaget innebär att det är bättre att argumentera för demokrati och alla människors lika värde innan de auktoritära krafterna har gripit makten. Därför är det nödvändigt att vara lite obehaglig även om det innebär att man förstör stämningen på det möte, den middag eller fest som man deltar i.”

Jag vill också tro att det är i det allra mest vardagliga som det stora sker. När vi vågar bemöta kränkningar vid fikabordet på jobbet, trots att vi vet att det kommer att bli helt tyst. När vi inte låter oss tystas av rädsla för mobbarna på skolgården. När vi visar det motstånd mot förakt och kränkningar som vi beundrar så hos dem som stod emot under förintelsen. När vi väljer att stå upp för alla människors lika värde och ställer oss på de utsattas sida. Då hedrar vi minnet av Förintelsen varje dag.

Regeringskansliet

Tal från Kulturdepartementet

Tal av Amanda Lind vid invigningen av Göteborg Film Festival

Publicerad 28 januari 2019

Göteborg, 25 januari 2019 Det talade ordet gäller.

Film-lovers,

My name is Amanda Lind and this is my first speech since being appointed Minister for Culture and Democracy last Monday. Thank you for the invitation – I'm very happy to be here in Gothenburg and celebrate filmmakers and the art of film.

Culture must be free and have the ability to bring about change in an open and democratic society. Politics must be a facilitator for culture throughout our country.

As Minister for Culture and Democracy, I will continue the work of my predecessor to ensure access to culture for more people everywhere in Sweden, in the country side, in small towns and in our larger cities.

I will build on the foundation laid for our film policy during the last electoral period. The financial conditions and social security for our authors, dancers, actors and other artists must be improved. At the same time, I want to work to ensure better conditions for producing films in Sweden. The tax incentives for film production, that were subject of an inquiry last year, is one interesting proposal to strengthen film in Sweden.

Also, the work that started with the #metoo-movement and #silenceaction needs to continue. There's much more to be done in terms of gender equality. It must be a given, just like in the rest of society, that people can work in the film industry without being subjected to sexual harassment or

worse. Equality creates creativity. And creativity is the foundation of a thriving culture.

Once again, it is a great honour for me to follow my predecessors' tradition of opening the Gothenburg Film Festival. I hope you find this year's films intriguing, inspiring and challenging.

I hereby declare the 2019 Gothenburg Film Festival open.

Thank you.